

РЕЦЕНЗИЯ

ОТ

Чл.-кор. проф. д.а.н. арх. АТАНАС КОВАЧЕВ,
Лесотехнически университет, София

на материалите, представени за участие в конкурс за заемане на академичната длъжност „Професор” по професионално направление 5.7. Архитектура, строителство и геодезия.

В конкурса за заемане на академичната длъжност „Професор”, обявен в **Държавен вестник, бр. 91 от 02.11.2021 г.** и в интернет страницата на Университета по архитектура, строителство и геодезия (УАСГ) за нуждите на катедра „История и теория на архитектурата” към Архитектурния факултет на УАСГ участва **1 кандидат - доц. д-р арх. Йорданка Кандулкова** от катедра „История и теория на архитектурата” на УАСГ.

1. Кратки биографични данни

Йорданка Кандулкова е родена в гр. Пловдив. Завършва средното си образование в Хисар с отличен успех и златна значка за „За отлично учение”. Приета е във Висшия институт по архитектура и строителство (днес – Университет по архитектура, строителство и геодезия), където завършва специалност „Архитектура” през 1980 г.

В продължение на повече от десетилетие и половина (от 1981 до 1996 г.) работи в Националния институт за паметниците на културата (НИПК), сега Национален институт за недвижимо културно наследство (НИПК), където последователно заема длъжностите – проектант, научен сътрудник, инспектор, старши инспектор и ръководител на отдел „Контрол и съгласувателна дейност”. В периода 2010-2011 г. е и Директор на Института.

От 1996 г. досега (вече две и половина десетилетия) е редовен преподавател в УАСГ, катедра „История и теория на архитектурата”. Приложено е удостоверение от УАСГ, показващо трудовия стаж като Асистент, Главен асистент и Доцент.

През 2007 г. защитава дисертация по научната специалност „Опазване, реставрация и адаптация на паметниците на архитектурата” и придобива образователна и научна степен „Доктор”, а през 2009 г. получава научното звание (сега академична длъжност по Закона за развитие на академичния състав в Република България - ЗРАСРБ) „Доцент”.

От 2017 г. е избрана за ръководител катедра: „История и теория на архитектурата в Архитектурния факултет на УАСГ.

Има две специализации – през 1992 г. в Регионалната дирекция за паметниците на културата в гр. Поатие, Франция, и през 2005 г. в Москва, в Катедрата по градска и архитектурна консервация към ЮНЕСКО.

Арх. Кандулкова е член на Съюза на архитектите в България, на Камарата на архитектите в България, на Българския национален комитет на ИКОМОС, в който е избрана за негов секретар, заместник председател и член на управителния съвет. Понастоящем е експерт на ИКОМОС Интернешънъл за обектите на световното културно наследство. През ноември 2021 г. на Генералната асамблея на ЮНЕСКО, проведена в Париж, е избрана за член на Комитета за световно наследство, като представител за България.

2. Общо описание на представените материали:

Кандидатът доц. д-р арх. Йорданка Кандулкова участва в конкурса с:

- **МОНОГРАФИИ - 2 броя;**
- **ПУБЛИКАЦИИ - 15 броя**, от които 12 статии в колективни томове или списания с научно рецензиране и 3 в популярни печатни/електронни издания или сайтове за култура;
- **ДОКЛАДИ** на национални конференции – **5 броя**, 3 от които в конференции с международно участие;
- **ИНТЕРВЮТА** с кандидата – **5 броя**, от които 1 в издание с научно рецензиране, 2 в професионални издания без научно рецензиране и 2 в популярни издания за култура.

Публикациите могат да бъдат класифицирани както следва:

По вид:

- статии в национални списания - **2 бр.**;
- доклади в трудове на международни научни конференции в България - **3 броя**;

По езика, на който са написани:

- на сръбски език - **1 брой**;
- на български език - **14 броя**;

По брой на съавторите:

- самостоятелни - **11 броя**;
- с един съавтор - **2 броя**;
- с трима и повече съавтори - **2 броя**;

Рецензирани преди публикуване - 10 броя.

3. Отражение на научните публикации на кандидата в литературата (известни цитирания)

Забелязани са:

- **50 цитирания на научните публикации** – всичките от български автори, 8 от тях в чуждоезични издания;

- 9 цитирания на популярните публикации - всичките от български автори, 1 от тях в чуждоезично издание.

Приложен е списък със забелязани цитирания (цитираща публикация и цитиран труд на автора).

4. Обща характеристика на дейността на кандидата

4.1. Учебно-педагогическа дейност (работа със студенти и докторанти)

Доц. д-р арх. Йорданка Кандулкова е водещ преподавател по редица дисциплини, свързани с опазване на културното наследство за специалностите:

- „Архитектура“ (от 1996 г. до сега);
- „Урбанизъм“ (от 2005 г. до сега);
- „Устройство и управление на земи и имоти“ (от 2008 г. до сега);
- „Управление на проекти в строителството“ (през 2019-2020 и 2020-2021 учебни години).

С отделни лекции или курсове е гостувала във Варненския свободен университет „Черноризец Храбър“ (2010 и 2014 г.) в Магистърската програма по „Опазване на културното наследство“.

Арх. Кандулкова е:

- водещ преподавател по 9 учебни дисциплини, 6 от които лекционни и 3 упражнения за преддипломни проекти;

От лекционните курсове кандидатът в конкурса е автор на:

- **3 учебни програми** - преди придобиване на академичната длъжност „Доцент“ („Реставрация на архитектурни паметници“ - специалност: „Архитектура“; „Културно наследство“ – специалност: „Урбанизъм“; „Оценка на недвижими паметници на културата“ - специалност: УУЗИ)
- **2 учебни програми** - след придобиване на академичната длъжност „Доцент“ („Опазване на културното наследство – теоретични основи“, кратка магистърска програма по Опазване на културното наследство и „Консервация“, кратка магистърска програма по Опазване на културното наследство)
- **1 учебна програма** - актуализиране на учебното съдържание над 50% след придобиване на академичната длъжност „Доцент“ („Опазване на архитектурното наследство“ - специалност: „Архитектура“)

От приложеното Удостоверение за учебната натовареност на кандидата е видно, че при норматив от **252 часа** (редуциран, поради заемана длъжност «Ръководител катедра») арх. Кандулкова има за учебната 2020-2021 учебна година **337,5 часа**, което с **над 1/3 (или около 34 %) преизпълнение на норматива**. От посочения документ е видно, че и за последните 5 години тя е имала в отделни години също преизпълнение на учебната натовареност (напри-мер – за учебната 2018-2019 г. – над 364 часа).

Учебната работа е свързана още и с ръководство на дипломанти. Арх. Кандулкова е била ръководител на **54 успешно защитили дипломанти**.

Тук е редно да спомена и работата ѝ по ръководство на докторанти, защото на

съвременния етап у нас това е трета степен на обучение, даваща възможност за получаване на образователна и научна степен (въпреки, че тази дейност може да бъде отнесена и към научната работа). Тя е ръководила общо **9 докторанти**, от които **3 са защитили дисертационните си трудове и са получили степен «Доктор», 5 са отчислени с право на защита и 1 докторант е в редовна форма на обучение понастоящем.**

Това показва активната ѝ дейност в областта на преподаването и работата със студентите и докторантите.

4.2. Научна и научно приложна дейност

Научната и научно-приложна дейност на кандидата в конкурса (след придобиване на академичната длъжност „Доцент“) включва:

- участие в 3 научно-приложни проекта, на 1 от които е съръководител (и трите проекта са иновационни – изпълняват се за първи път в страната);
- ръководител на 2 научно-образователни проекта.

Доц. Йорданка Кандулкова е съръководител за УАСГ като партньор в Консорциум „НАСЛЕДСТВО БГ“ по проект „Изграждане и развитие на Център за върхови постижения с финансов дял за Университета в размер на **1 046 507 лв.**

Научно-изследователската дейност на арх. Кандулкова е свързана с работа по някои иновативни за страната проекти, какъвто е Планът за опазване и управление на „Старинен град Несебър“.

Публикационната ѝ дейност, както научна, така и научно-популярна, е посветена изцяло на проблемите на опазване на културното наследство.

Високо оценявам двете Монографии, приложени в конкурса.

Едната Монография - **Кандулкова, Й. (2021) Опазване на архитектурното наследство в България - НАЧАЛОТО. София, Авангард Прима ISBN 978-619-239-654-1** представлява в основата си публикация на защитена дисертация за получената през 2007 г. образователна и научна степен „Доктор“. Трудът в обем от 226 стр. е посветен на първия период от историята на опазване на архитектурното наследство в нашата страна - от Освобождението до Втората световна война. Разглежда актуалните проблеми, свързани с опазване на наследството и търси връзката с културните явления на Европа. Авторът показва приноса на България в дейността по опазване на наследството. Оценявам по достойнство приложимостта на научните изследвания и приноси в реалната практика в тази област. Публикуването на труда позволява запознаване на културната общественост с един от важните проблеми на съвременното – интереса към историята и опазването на архитектурното наследство.

Втората Монография - **Кандулкова, Й. (2021) Оригиналът в архитектурния паметник, С., Авангард Прима ISBN: 978-619-239-649-7** е разработена специално за участие в конкурса. Тя е оригинален труд с високи научни приноси. С него се изпълнява изискването на нормативната уредба за участие в конкурс за академичната длъжност „Професор“ с разработена и публикувана Монография. С обем от 202 стр. трудът е посветен на опазването на оригинала в архитектурните паметници. Сериозно внимание е отделено на автентичността на наследството.

Интерес представляват дефинираните понятия: *паметник, съвременни намеси в паметниците, автентичност* и редица други. Трудът е интересен по своето съдържание и полемичен по своето изложение, което издига значимостта му. Авторът има смелостта да изяви позиции на учен-изследовател с голям опит в научното третиране на проблемите и практическата им реализация в съвременните условия.

И двете Монографии са илюстрирани с материали от нашата и чуждестранната теория и практика, които обогатяват авторовите анализи, оценки, приноси.

Безспорно Монографиите ще ползват широка аудитория – студенти, докторанти, специалисти и всички, които се интересуват от проблемите на опазването на архитектурното наследство. Приложено е и Удостоверение, че двете Монографии са депозирани в Народната библиотека „Св. Св. Кирил и Методий“.

Приложени са 5 доклада на научни конференции и 2 интервюта в професионални издания. Те също съответстват на научната специалност на обявения конкурс и са свързани с научната продукция на кандидата в конкурса.

Тя е автор на 5 Експертизи/Оценки на обекти на Световното културно наследство.

4.3. Творческа и внедрителска дейност

Творческата дейност може да бъде оценена като значителен опит в сферата на **устройственото планиране за опазване на културното наследство, консервация, реставрация и адаптация на архитектурни и археологически ценности и сградно проектиране в съвременна и историческа среда.**

За целите на конкурса са представени **5 реализирани авторски проекта:**

- 1 - свързан с консервация и експониране на археологическа ценност;
- 1 - свързан с реставрация и адаптация на архитектурна ценност;
- 1 - еднофамилна жилищна сграда в съвременна среда;
- 2 - съвременни многофамилни жилищни сгради в исторически контекст.
- 2 от обектите са наградени в национален професионален форум.

Интерес представлява приложеното портфолио с проектирани и реализирани устройствени планове и инвестиционни проекти. Оценявам високо проектантската дейност на един учен-изследовател, които се занимава основно с история и теория и по-конкретно – с опазване на архитектурното наследство.

Представени са и 5 рецензии в различни издания за проекти и реализации на кандидата в конкурса.

Заслужава внимание факта, че арх. Йорданка Кандулкова многократно изминава пътя от *теорията към практиката* и обратно – *от практиката към теорията*. За един творец занимаващ се с наука и практика е трудно да се определи кое е първичното ?

От теоретичните си изследвания тя извежда критерии, принципи, похвати, които експериментира в проектантското си творчество. От внедрените идеи в научните, устройствените и инвестиционните проекти изявява теоретични постановки, които защитава отново в своите публикации.

4.4. Приноси (научни, научно приложни, приложни)

Приносите на доц. д-р арх. Кандилкова могат да бъдат обобщени по следния начин:

- автор на първия в страната труд за история на опазването на архитектурното наследство в България;
  - автор на систематизация на основните специфични белези в опазването на архитектурното наследство в Европа през различни периоди от историята на дейността;
  - автор на първия в страната труд, изследващ систематично същността на оригинала в архитектурните ценности и подходът за неговото опазване в контекста на международния и национален, практически и теоретичен опит.
- Приносите, изведени от кандидата, приемам напълно.

5. Оценка на личния принос на кандидата

Личният принос на доц. д-р арх. Йорданка Кандулкова в конкурса по отношение на разработената и представената научно-теоретична и научно-практическа продукция е преобладаващ. В публикациите и проектите личи личното участие на кандидата – резултат на многогодишна работа в областта на опазване на културно-историческото наследство. Този извод се потвърждава и от факта, че от **15 публикации – 11 са разработени самостоятелно – или 73,33 % са самостоятелните статии**. Монографиите представляват личен принос на кандидата и имат значение за изследване на актуални проблеми, свързани с опазване на културно-историческото наследство.

6. Критични бележки

Нямам критични бележки към научно-изследователската, проектантско-реализаторската и учебно-преподавателската работа на доц. д-р арх. Йорданка Кандулкова.

7. Лични впечатления.

Познавам арх. Йорданка Кандулкова като учен-изследовател и преподавател, преминала в продължение на повече от две и половина десетилетия през стъпалата на научната йерархия в катедра „История и теория на архитектурата“ към Архитектурния факултет на УАСГ.

Преподавала е през годините на стотици студенти от различни специалности в УАСГ, София и ВСУ «ЧерноризецХрабър», Варна. Работила е и като ръководител (Директор на Института за паметниците на културата) в областта на опазване на културното наследство.

При общуване с нея откриваш човек с висока обща и професионална култура. Внимателна и добронамерена към студентите, етична към колегите си, тя е пример за преподавател-педагог, който се радва на вниманието и уважението на студенти и докторанти, както и на специалисти от различни специалности и поколения.

Смятам, че тя е високо подготвен и ерудиран учен с присъствие в научния живот на страната като автор на значими публикации (включително и защитена Дисертация с оригинални приноси) в една от трудните области на архитектурното творчество – «Опазване на културното наследство», на което е посветила десетилетия от активната си творческа работа.

8. Препоръки:

Към доц. д-р арх. Йорданка Кандулкова имам **две препоръки:**

8.1. Да продължи в бъдещата си работа разработването и публикуването на научни статии и студии у нас и в чужбина в **реферирани и индексирани научни издания**, особено в такива, включени в „*световноизвестни бази данни с научна информация*“, и особено в **списания с Импакт Фактор**, където една самостоятелна публикация носи на автора 40 точки (за включване на учените у нас с научната им продукция в НАЦИД), както и в „*монографии и колективни томове с научно рецензиране*“.

- *По отношение на първата препоръка: Увеличаването на научната ѝ продукция в количествено отношение и публикуването на материали в авторитетни научни издания ще позволи постигане на по-голяма цитируемост в българската и чуждестранната научна литература, което ще ѝ донесе признание на учен с високи позиции в професионалната област, в която работи. Смятам, че тя има потенциал за тази дейност.*

8.2. Да разработи и защити дисертация за получаване на втората научна степен „**Доктор на науките**“, за което смятам, че има потенциал и реални възможности. Тази препоръка няма пряко отношение към настоящия конкурс, но рецензентът си позволява да я предложи в тази Рецензия, защото е убеден, че кандидатът може да я изпълни – като още един връх на професионално развитие, непрестанно усъвършенстване и творческо удовлетворение (дори само доказвайки на себе си, че усилията си заслужават).

- *По отношение на втората препоръка: Сферата в която работи – „опазването на културното наследство“ - има още „неразорани целини“, в които арх. Кандулкова има редкия шанс да направи своите нови „бразди“ с оригинални и защитими научно-теоретични и научно-практически приноси!*

9. Заключение:

Анализът на дейността на кандидата на основание на Приложение N 1 от Закона за развитието на академичния състав в Република България (ЗРАСРБ) и нормативната уредба на УАСГ показва **следната картина:**

Показател:	необходими точки	защитени точки
Показател А	- необходими точки – 50	защитени – 50
Показател Б	(не е задължителен)	(не е задължителен)
Показател В	- необходими точки – 100	защитени – 100
Показател Г	- необходими точки – 200	защитени – 305,50
Показател Д	- необходими точки – 100	защитени – 207
Показател Е	- необходими точки – 150	защитени – 394
Показател Ж	- необходими точки – 40	защитени – 221,75
ОБЩО:	необходими точки – 640	защитени – 1278,25

Следователно - защитените точки **надхвърлят 2 пъти минимално необходимите за получаване на академична длъжност „ПРОФЕСОР“**. Следва да се отбележи, че арх. Кандулкова има активности по всички Показатели (Показател Б не е задължителен за академичната длъжност).

Обобщавайки цялостната дейност на арх. Кандулкова може да се направи извода, че тя има **активности във всички области**:

- *научно-изследователската и публикационната* (публикувани Монографии, студии и статии);
- *проектантско-реализаторската* (проектирани и реализирани устройствени планове и инвестиционни проекти);
- *учебно-преподавателската* (разработени и апробирани лекционни курсове и програми за упражнения);
- *административната* (ръководител катедра, член на Академичния съвет на УАСГ, на Факултетния съвет на Архитектурния факултет, участие в държавни изпитни комисии) и др.

Притежава Награди от участия в различни по ранг конкурси.

Всички представени материали в конкурса показват освен професионалния опит и творческия потенциал на кандидата, още и висока култура в цялостното представяне.

Имайки предвид гореизложеното с **убеденост гласувам в Научното жури със «ЗА» и предлагам на научния състав на Факултетния съвет на Архитектурния факултет на Университета по архитектура, строителство и геодезия доц. д-р арх. ЙОРДАНКА КАНДУЛКОВА да бъде избрана за „Професор“ по професионално направление 5.7. Архитектура, строителство и геодезия, научна специалност: «Опазване, реставрация и адаптация на паметници на архитектурата».**

Рецензент: .....

(Член-кореспондент на БАН, проф. д.а.н. арх. АТАНАС КОВАЧЕВ,
Чуждестранен член на Руската академия на архитектурата и строителните науки)

София,
01.02.2022 г.